

УДК:616-089.8+371.322

Іваночко Н.Я.

Особливості вивчення хірургії студентами стоматологічного факультету

Кафедра хірургії стоматологічного факультету (зав. каф. - проф. О.В.Пиптюк)

Івано-Франківського національного медичного університету

Резюме. У статті обговорені питання професійної підготовки та мислення студентами стоматологічного факультету фаху хірургії. Представлені особливості проведення практичних занять в умовах кредитно-модульної системи. Вказана актуальність проблеми розвитку професійної мови. Розглянуті основні принципи формування у свідомості студента необхідних професійних термінологій, навиків, а також стандартизованих методик, що необхідні у їхній професійній діяльності. Відображені необхідні мотивуючі дані у процесі формування професійної термінології в студентів стоматологічного факультету.

Ключові слова: професійна підготовка, студенти, терміни, методика навчання.

Навчання та формування у студента професійних навиків в гармонійному поєднанні вивчення необхідних дисциплін є вагомим ланкою у формуванні майбутнього фахівця, здатного чітко і швидко діагностувати наявну у хворого патологію з метою надання своєчасної кваліфікованої медичної допомоги. Під час навчання студентів необхідно націлювати їх не лише нагромаджувати теоретичний пласт знань, але і творчо його використовувати у процесі практичної діяльності. На кафедрі хірургії стоматологічного факультету ІФНМУ на практичних заняттях та лекціях цьому питанню надається велика увага. Студентам повсякчас наголошується, що професійна компетентність є запорукою надання якісної медичної допомоги. На нашій базі накопичений позитивний досвід використання в процесі передачі інформації та контролю її засвоєння. Вагомим підґрунтям при оволодінні основними знаннями з фаху «хірургія» є звичайно максимально широке викладання змісту тематики заняття біля ліжка хворого, але успіх його майбутньої репутації, як фахівця, насамперед залежить від бажання студента «поглинути» увесь пласт теоретичних та практичних навиків. Студентам стоматологічного факультету досить часто доводимо, що лікар-особа професійно багатогранна, і майбутній стоматолог не може обмежитись лише вивченням патології органів ротової порожнини, оскільки в силу складності різноманітних життєвих випадків, може опинитись в скрутній ситуації, коли не зможе надати потерпілому невідкладну медичну допомогу, як у випадках: анафілактичного шоку, зовнішньої кровотечі (артеріальної, венозної), колаптоїдних станах та інше. Завжди зауважуємо студентам про необхідність виявлення у пацієнтів супровідної патології при лікуванні у стоматологічному кабінеті, а саме: цукрового діабету, гемофілії, серцево-судинної патології, що можуть призвести до небажаних ускладнень як в до - так і - після лікувального періодах, що відобразиться як на якості життя пацієнта, так і на репутації лікаря-стоматолога у подальшому. У нас на кафедрі розроблені учбово-методичні посібники та методичні роботи, що дають можливість послідовно та належно підготуватись до заняття, зауважити на необхідних тематичних питаннях з урахуванням нозології та особливості її протікання. На цьому тлі широко використовуємо схеми аналізу окремих ситуацій, виробляємо у студентів основні навички збору інформації про захворювання у пацієнтів. Дуже важливим є фактор координації та кореляційного зв'язку міждисциплінарного плану, що висвітлює надбані міжкафедральні основи, які є підґрунтям для вивчення хірургії. У нас накопичений позитивний досвід проведення занять в умовах кредитно-модульної системи. Засвоєння знань ґрунтовно закріплюється використанням діагностичних алгоритмів, ситуаційних, клінічних завдань. Прикладна дія, позитивна корелюючи цієї методики напряму відображається безпосередньою роботою студента біля ліжка хворого. Вміння його продуктивно, самостійно, творчо застосовувати теоретичні

знання-основна прикладна задача як викладача, так і студента, що неодмінно відображає наявну теоретичну базу та творчий професійний потенціал. Модульний принцип організації навчального процесу включає проведення тотального тестового контролю, вирішення практичних ситуаційних задач стосовно тематики заняття, що істотно мотивує та координує увагу, виявляє вміння студента творчо та конструктивно вирішувати поставлене завдання, використовуючи надбані вміння та навички. Тобто, моніторинг навчального процесу є ефективним ланцюгом системи побудови навчальних досягнень. Сумарна оцінка, яку отримує студент при вивченні предмету є складовою поточного та підсумкового модульного контролю. В даний аспект включено як теоретичну ланку, так і перелік необхідних практичних навичок та вмінь, що є важливою складовою майбутньої практичної роботи студента. Важливим в плані засвоєння поточного матеріалу є вміння викладача моделювати конкретне завдання, долучати до його вирішення якнайбільшу частину студентів, що дозволяє компетентно його розв'язати, враховуючи інформаційне поле учасників диспути та їхнє вміння практично використовувати вже набуті попередньо досвід та знання. Хірургія-прикладна галузь медицини, власне в ній найбільш цінним є вміння диференційовано визначати та застосовувати різноманітні види хірургічних маніпуляцій. Дані методики необхідно застосовувати з урахуванням часового фактору, оскільки дуже часто життя пацієнта вимірюється секундами-це необхідно донести до свідомості студента, що мотивувало б його до відточення своєї професійної складової та творчого стилю роботи у подальшому. Необхідно формувати у студентів мотивацію до навчання шляхом залучення теоретичної, практичної, методичної ланок роботи, і ця віддача повинна бути двохсторонньою. Студент зобов'язаний самостійно вміти формулювати основні складові частини клінічного діагнозу, виходячи безпосередньо зі скарг, анамнезу захворювання, даних об'єктивного обстеження пацієнта, використовуючи різноманітні діагностичні прийоми. До обов'язкових клінічних вмінь обстеження хворих долучається також ще одна необхідна ланка - виконання практичних навиків: вміння вимірювати температуру тіла, частоту серцевих скорочень, частоту дихання, характеристику пульсу, наявність асцитів, набряків. Цьому розділу роботи на нашій кафедрі приділяється особлива увага. Так, вступаючи у розмову з пацієнтом, він з перших хвилин повинен намагатись надавати перевагу найбільш важливим скаргам хворого та відокремлювати дотичні ознаки нозологічної форми від основних, а для цього йому відповідно необхідно мати ґрунтовну базу теоретичних знань, отриманих при вивченні попередніх дисциплін, а саме: анатомії, фізіології, гістології, фармакології; потрібно цілісно інтегрувати набуті вміння. Важливим є використання професійного сленгу у спілкуванні, що також відображає інтелект та мовну культуру студента. Щоб досягти критеріїв її вимог в медичному аспекті, студентові необхідно активно розвиватись, ознайомлюватись в ході підготовки до заняття з різноманітною літературою, звертати увагу на використання висловлювань, окремих термінів, слів. Виховання у нього медично-мовної культури формує професійне мовлення майбутнього спеціаліста. Підготовка стоматологів на нашій кафедрі також передбачає оволодіння сучасною професійною термінологією, яка відображає здатність добре засвоювати і теоретичну базу. Кінцевою ланкою навчання саме і є практично-орієнтовані завдання студентам, які вони вирішують біля ліжка хворого, де і підсумовуються результати навчання майбутніх стоматологів, отриманих за час пере-

бування на базі нашої кафедри та клініки. Студенти виділяють провідні симптоми у хворих, намагаються поставити найбільш вірогідний діагноз та визначити тактику подальшого хірургічного втручання із врахуванням подальшого прогнозу для життя, реабілітаційного аспекту, можливих негативних наслідків. Саме тому велика увага приділяється вмінню студента стоматолога найбільш орієнтовано обирати необхідний обсяг оперативного втручання при різних нозологіях. Усвідомлення даних особливостей формує у студента розуміння тактики вибору хірургічного лікування у плані ургентних, екстрених, планових операційних втручань. Також завжди вказуємо і наголошуємо, що при наданні пацієнтам хірургічної допомоги має велике значення профілактика потрапляння інфекції в рану. Досягти цього можна завдяки строгому дотриманню правил асептики, основним положенням якої є наступне: все, що стикається з раною, має бути вільним від мікроорганізмів, тобто стерильним. Під час даного заняття студенти мають оволодіти правилами асептики при організації роботи в операційному блоці, при підготовці до використання операційної білизни та перев'язочного матеріалу, засвоїти правила одягання операційної білизни, методи передопераційної обробки рук та операційного поля. Данні знання є важливими як для подальшого навчання на кафедрах хірургічного профілю, так і для роботи вже в якості майбутніх фахівців. Під час навчального процесу студенти знайомляться з основними принципами роботи операційного блоку – це набір спеціальних приміщень для виконання оперативних втручань і проведення заходів, що їх забезпечують, розташовується в окремому приміщенні або крилі будівлі і з'єднаний коридором із хірургічним відділенням. Є розділені між собою операційні для виконання втручань у "чистих" і "гнійних" хворих. Операційний блок відділений від хірургічного відділення спеціальним тамбуром-частина коридору, в котру виходять приміщення операційного блоку загального режиму. Для забезпечення режиму стерильності в операційному блоці виділяють спеціальні функціональні зони. Зона стерильного режиму об'єднує операційну, передопераційну і стерилізаційну. У приміщеннях цієї зони виконують: в операційній – безпосередньо операції; в передопераційній – підготовку рук хірурга до операції; в стерилізаційній – стерилізацію інструментів. В зону строгого режиму входять такі приміщення, як санпропускник, що складається із кімнат для роздягання персоналу, душових установок, кабін для одягання стерильного одягу. Зона обмеженого ре-

жиму, або технічна зона, об'єднує виробничі приміщення для забезпечення роботи операційного блоку: тут знаходиться апаратура для кондиціонування повітря, вакуумні установки, установки для забезпечення операційної киснем і наркотичними газами, акумуляторна підстанція для аварійного освітлення, фотолабораторія для проявлення рентгєнівських плівок. У зоні загального режиму знаходяться кабінети завідуючого, старшої медичної сестри, приміщення для сортування забрудненої білизни тощо. Режим роботи операційного блоку передбачає обмежене його відвідування; в зоні стерильного режиму повинен знаходитись тільки персонал, що бере участь в операції (хірурги та їх асистенти, операційні сестри, анестезіологи і анестезисти, санітарки). В зону стерильного режиму допускаються студенти та лікарі, що проходять стажування. Студенти на нашій кафедрі опрацюють своєрідну орієнтовану карту дій щодо кожної окремої ситуації та цілісно, як медик загальної практики, підсумують результати навчання.

Іваночко Н.Я.

Особенности изучения хирургии студентами стоматологического факультета

Резюме. В статье изложены вопросы профессиональной подготовки и мышления студентами стоматологического факультета специальности хирургии. Рассмотрены основные принципы формирования в сознании студента необходимых профессиональных терминологий, навыков, а также стандартизированных методов, необходимых в их профессиональной деятельности. Отображены необходимые мотивирующие данные в процессе формирования профессиональной терминологии у студентов стоматологического факультета.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, студенты, термины, методика обучения.

Ivanochko N.Ya.

Features of Learning Surgery by Students of Stomatological Department

Summary: The question connected with the peculiarities of learning the professional educational by students of stomatological faculty by surgical is discussed in article. The features of leadthrough of the practically studies in conditions the credit-module system. It showed the actual problem of the development of professional speech.

Key words: professional preparation, students, terms, method of studies.

Надійшла 22.10.2012 року.

УДК 378.147+614.255+616.341

Льницька О.М., Рожко М.М., Косенко С.В., Пелехан Л.І., Катеринюк В.Ю.

Оптимізація навчального процесу у підготовці лікарів-інтернів-стоматологів. (Повідомлення 6. Методологічне забезпечення ефективності навчального процесу засобами та заходами навчання протягом 2007-2011 років)

Кафедра стоматології факультету післядипломної освіти (зав. каф. – проф. М.М.Рожко)
Івано-Франківського національного медичного університету

Резюме. Дане повідомлення є підсумковим у серії наукових робіт педагогічного спрямування співробітників кафедри стоматології ФПО ДВНЗ ІФНМУ. Присвячено оптимізації навчального процесу при підготовці фахівців за спеціальністю "Стоматологія". Результати роботи свідчать про те, що організаційні заходи, проведені на кафедрі, сприяли ефективному впровадженню засобів навчання, таких як методики навчання. Методологічне забезпечення процесу навчання лікарів-інтернів-стоматологів шляхом застосування засобів та заходів навчання, призводить до підвищення ефективності якості навчання значної кількості тих, хто навчається. Результативність навчання за 2007 та 2011 роки при підготовці фахівців за спеціальністю "Стоматологія" представлена у вигляді діаграм, процес оптимізації у вигляді схеми.

Ключові слова: оптимізація, навчальний процес, навчання в інтернатурі, стоматологія.

В історичному аспекті розвитку медицини, у фаховому навчанні, довготривалий час домінував процес передачі знань та вмінь за принципом «з рук в руки». Із організацією вищих навчальних закладів з'явилися такі поняття, як проблемне навчання, методики навчання, технології навчання, механізми навчання, стандарти навчання, методологія навчання [1,10]. Навчання це – спеціально організована діяльність людей, що спрямована на вивчення досвіду попередніх поколінь. Навчальний процес являє собою сумісну діяль-